

Med statsrådet Myrdal har denna ton introducerats i regeringen. I söndagens tal i Österby betecknade hr Myrdal sina motståndare som "lejda" av storfinansen, han förklarade att de i själva verket framdrivit inflationen och icke ville undvika den, att de var "onationella" och präglade av nazistiska inflytelser. Han påstår alltså att oppositionens män är ohederliga i ordets djupaste mening, att de icke tror på de åsikter de propagerar för och att de icke ens har landets väl för ögonen. Det är oerhörda beskyllningar.

En av riksdagens kvickaste karlar lär om hr Myrdal ha sagt: "Han ser så ledsen ut då han går upp i talarstolen, för han vet inte vad han skall säga; han ser så glad ut då han går ned, för han vet inte vad han sagt." Med denna ironiskt för-låtande syn kan hr Myrdals uppträdande ses som en följd av slarv och idéflykt. Så lätt är det dock inte möjligt att ta saken. Inom och utanför riksdagen värdjar regeringen till samförståndsviljan och patriotismen. Åtminstone en av dess medlemmar måste betrakta detta tal som en löjlighet, ty enligt hans mening är oppositionen ohederlig och ofosterländsk, och han drar sig inte för att utlägga denna lära då inga motståndare antas vara närvarande. Kan man på en gång driva detta dubbel-spel och en allvarlig politisk debatt?

D·N

21/3 1947

Huru länge?

Regeringen och väljarna

Regeringen vill inte ha nyval. Det är förstäeligt. Ministrarnas egna uttalanden visar att de skulle finna det pinsamt att vid denna tidpunkt möta väljarna. Den nyss hållna Gallupundersökningen klarlägger att regeringen redan före lördagsbeslutet om importförbud och ny ransoneri starkt förlorat i förtroende på några få månader. Med all sannolikhet motsvaras ministärens väldiga majoritet i riksdagen i detta ögonblick av en minoritet bland folket. Den oro som från kommunisthåll uttrycktes inför tanken på ett nytt val är det bästa beviset för det socialistisk-kommunistiska blockets svårigheter.

Förståeligt är också att regeringen manar till enighet och sammanhållning. Det gör alltid oskickliga och vacklande regeringar. Sammanhållning, det är ju i detta fall detsamma som anslutning till regeringen. Oppositionen anmodas helt enkelt att inställa sin verksamhet, att i tyst vördnad följa regeringens handlingar. Det skulle utan tvivel göra det lättare att regera. Om oppositionen av tvång eller falsk lojalitet bringas att tåga, kan den odugligaste regering känna sig trygg.

Men denna uppmaning beledsagas inte av någon antydning om beredvillighet till egna eftergifter, om någon vilja till en uppgörelse som kunde leda till samling. Tvärtom: statsministern begär sammanhållning samtidigt som han vägrar att kompromissa, samtidigt som finansministern framlägger ett skatteförslag vil-

ket inom hela oppositionen och till och med inom socialdemokratin skarpt kritiserats, samtidigt som handelsministern offentligt förklarar att regeringens motståndare av taktiska skäl framkallat det svåra läget och att de i själva verket inte önskar motverka den inflation de säger sig bekämpa. Det är svårt att i parlamentarismens historia finna ett liknande fall: med krav på enighet för enas vägran att samarbeta och ett öppet uttalande förakt för motparten.

Regeringen har alltigenom handlat rätt, det är dess eget svar på kritiken. Ingen av ministrarna vidgår att på någon punkt ett misstag gjorts. För ett år liksom för sex månader sedan förklarade visserligen hr Wigforss att ökad prisstegring icke var att befara och att tvärtom priserna kunde väntas sjunka; nu har priserna stegrats och utomordentliga åtgärder har blivit nödvändiga för att hindra en verklig inflation. Men ändå svarar hr Wigforss att han hela tiden haft rätt. För några månader sedan hörde vi från handelsministern och andra att den väldiga krediten till Ryssland kunde beviljas utan några som helst svårigheter. Nu betonas kreditgivningens farlighet samtidigt som vi får minska vår egen konsumtion och börjar tillverkningen i större skala för export på varor till Ryssland. Men även hr Myrdal har hela tiden haft rätt. Att alltid ha rätt, det var förut ett privilegium för Stalin, Hitler och Mussolini, nu ställer den svenska regeringen samma anspråk.

Regeringens hela uppträdande förklarar av att den anser sig kunna räkna på de socialistisk-kommunistiska väljargruppernas stabilitet. Just nu, omedelbart efter ett impopulärt beslut, tror man visserligen icke på den fasta förankringen hos folkmajoriteten. Men man utgår från att då valen kommer om ett och ett halvt år situationen ånyo skall vara sådan att de traditionella politiska bindningarna blir avgörande. Parol-

len är att regeringen i största allmänhet arbetar för "småfolkets" intressen, och denna paroll antas kunna överrösta kritiken av de många faktiska misstag av vilka alla, och icke minst arbetarklassen, blir lidande. Vanan att rösta med ett socialistiskt parti, ett arbetarparti, förutsättes vara så djupt rotad att praktiskt taget inga tänkbara misslyckanden kan rubba den. Den misstro till väljarnas intresse för och förmåga att sätta sig in i särskilda sakliga frågor som bildar bakgrunden till detta sätt att tänka kan emellertid visa sig vara lika svagt grundad som regeringens förutsägelser rörande den ekonomiska utvecklingen under de gångna åren. Då enighet partierna emellan råder om socialpolitiken och om skattepolitiken för de mindre bemedlade — de områden där klassynpunkter tidigare gjorde sig starkast gällande —, måste den insikten småningom bryta igenom att en statsstyrelse som befrämjar produktionen och därmed välståndshöjningen är det huvudsakliga villkoret för en fortskridande förbättring. Det är på denna punkt den socialdemokratiska regimen brustit, och det är här som en förändrad inställning bland väljarna kan vinnas med stegrad upplysning. På saklig information i dessa ämnen kan oppositionen nu i högre grad än någonsin förr med förtröstan inrikta sitt arbete.

21/3

En spontan reaktion bland fackföreningarna

håller enligt uppgift på att organiseras till regeringens förmån. Som vanligt gäller det främst att skydda de hårdast angripna ministrarna. Då den borgerliga oppositionen främst kritiserar sådana statsråd som visat uppseendeväckande oskicklighet eller extrem brist på samarbetsvilja, blir resultatet att särskilt sådana medlemmar av regeringen uppmuntras genom resolutionsväsendet. Det påstås rent av att på detta sätt de som blir starkast angripna och alltså främst gynnas av resolutionsapparatens vinner den största populariteten. Måste man verkligen befara att hrr Möller och Gjöres trängs i bakgrunden, därför att de åtnjuter allmänt förtroende?

Officiella siffror för de senaste ryska valen

har nu publicerats. Ur den enda synpunkt som rimligen kan anläggas är siffrorna säkerligen de vackraste i världshistorien. I de flesta sovjetrepubliker växlar valdeltagandet mellan 99,95 och 99,99 procent. Av rösterna har i regel från 99,3 till 99,9 procent gått till den officiella listan. I någon mån utgör det för några år sedan erövrade Litauen ett undantag: valdeltagande 97,9 procent, med 98 procent av rösterna på den officiella listan. För att rätt värdesätta dessa siffror bör man komma ihåg att ett valdeltagande på 90—94 pro-

cent är det högsta som uppnåtts i demokratier med röstpikt, att ett par procent av väljarna brukar antas vara urständssatta att rösta på grund av sjukdom (i Sverige ligger mer än en person på hundra på sjukhus) samt att icke ens Hitlers Tyskland eller Mussolinis Italien lyckades mobilisera mer än omkring 95 procent av väljarna. Ryssland har med detta val satt nytt rekord både i fråga om fysisk friskhet och politisk livaktighet. Man måste anta att i de bäst ordnade områdena endast de som dör på valdagen eller dagen därpå uraktlåtitt att rösta.